Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 8. mája 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Charta základných práv Európskej únie — Zásady rovnosti a nediskriminácie — Vykonanie práva Únie — Pôsobnosť práva Únie — Neexistencia — Nedostatok právomoci Súdneho dvora“

Vo veci C-483/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Grondwettelijk Hof (Belgicko) z 18. októbra 2012 a doručený Súdnemu dvoru 29. októbra 2012, ktorý súvisí s konaním:

Pelckmans Turnhout NV

proti

Walter Van Gastel Balen NV,

Walter Van Gastel NV,

Walter Van Gastel Lifestyle NV,

Walter Van Gastel Schoten NV,

za účasti:

Ministerraad,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano (spravodajca), sudcovia A. Borg Barthet, M. Berger, S. Rodin a F. Biltgen,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Pelckmans Turnhout NV, v zastúpení: G. Philipsen, advocaat,

* Jazyk konania: holandčina.

— Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV a Walter Van Gastel Schoten NV, v zastúpení: P. Wytinck, P. Verstraeten a D. Dobson, advocaten,

— belgická vláda, v zastúpení: T. Materne a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci J.-F. De Bock a V. De Schepper, advocaten,

— nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: W. Roels a E. White, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 3 ZEÚ, ako aj článkov 20 a 21 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) vo svetle článkov 15 a 16 Charty, ako aj článkov 34 ZFEÚ až 36 ZFEÚ, 56 ZFEÚ a 57 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Pelckmans Turnhout NV (ďalej len „Pelckmans“) na jednej strane a spoločnosťami Walter Van Gastel Balen NV, Walter Van Gastel NV, Walter Van Gastel Lifestyle NV a Walter Van Gastel Schoten NV na druhej strane, všetky tieto spoločnosti vykonávajú činnosti v oblasti záhradníctva.

Belgická právna úprava

3 Článok 8 zákona z 10. novembra 2006 o otváracích hodinách v obchodoch, remeselných prevádzkach a sektore služieb (*Belgisch Staatsblad*, 19. decembra 2006, s. 72879, ďalej len „LHO“) znie:

„Prístup spotrebiteľa do prevádzkových jednotiek na priamy predaj tovarov alebo služieb spotrebiteľovi a donášky do domu sú zakázané počas neprerušeného času dvadsaťštyri hodín začínajúceho piatou alebo trinástou hodinou v nedeľu a končiaceho v tú istú hodinu nasledujúceho dňa.“

4 Článok 9 LHO upravuje:

„Každý obchodník alebo poskytovateľ služieb si môže zvoliť iný deň voľna v týždni, než je deň uvedený v článku 8, ktorý začína piatou alebo trinástou hodinou zvoleného dňa a končí v tú istú hodinu nasledujúceho dňa.“

5 V článku 13 LHO sa uvádza:

„Obchodník alebo poskytovateľ služieb, ktorý si zvolil iný deň voľna v týždni, než je deň uvedený v článku 8, uvedie jasným a zvonka viditeľným spôsobom tento deň voľna a počiatočnú hodinu.“

6 Článok 14 LHO znie:

„Obchodník alebo poskytovateľ, ktorý si nezvolil ako deň voľna iný deň v týždni než nedeľu, sa môže odchýliť od povinnosti stanovenej v článku 8 na zabezpečenie nedeľnej služby v prevádzke.“

7 Článok16 LHO upravuje:

„§ 1 Zákazy uvedené v článkoch 6 a 8 sa neuplatnia na:

a) podomový predaj inému spotrebiteľovi, než je kupujúci, za podmienky, že predaj sa uskutočňuje v obývanej časti bytu výlučne používaného na súkromné účely;

b) podomový predaj vykonávaný na pozvanie spotrebiteľa, pri ktorom si zákazník vopred vyslovene vyžiadal návštevu predávajúceho na účely dohodnutia kúpy tovaru alebo služby;

c) predaj a poskytovanie služieb v prevádzkových jednotkách verejných prepravných spoločností a na staniciach priamo alebo nepriamo prevádzkovaných SNCB-Holding alebo jej dcérskymi spoločnosťami, ako aj v komplexe budov, v ktorých sa tieto stanice nachádzajú;

d) predaj a poskytovanie služieb na letiskách a v prístavoch, ktoré slúžia na medzinárodný cestovný ruch;

e) poskytovanie služieb v prípade nevyhnutnej potreby;

f) predaj sortimentu bežných potravín a domácich potrieb na čerpacích staniciach alebo v prevádzkových jednotkách v oblasti diaľnic s výnimkou alkoholických nápojov alebo kvasených nápojov s obsahom alkoholu vyšším než 6 % za podmienky, že čistá obchodná plocha nepresahuje 250 m^2.

Súhlas spotrebiteľa s návrhom na návštevu z iniciatívy predávajúceho nepredstavuje pozvanie v zmysle písmena b).

§ 2 Tieto zákazy sa neuplatnia ani na prevádzkové jednotky, ktorých hlavná činnosť spočíva v predaji jedného z nasledujúcich tovarov:

a) noviny, časopisy, tabakové výrobky a potreby pre fajčiarov, telefónne karty a produkty štátnej lotérie;

b) nosiče audiovizuálnych diel a videohier, ako aj ich prenájom;

c) pohonné látky a oleje pre motorové vozidlá;

d) zmrzliny predávané v jednotlivých porciách;

e) potraviny pripravované v prevádzkových jednotkách, ktoré sa tam nekonzumujú.

O hlavnú činnosť ide vtedy, keď predaj druhu tovarov, ktorý tvorí hlavnú činnosť, dosahuje minimálne 50 % ročného obratu. …“

8 V článku 17 ods. 1 LHO sa stanovuje:

„Zákazy uvedené v článku 6 písm. a) a b) a v článku 8 sa nevzťahujú na kúpele a obce alebo ich časti, ktoré sú uznané ako turistické centrá.“

Skutkový stav v konaní vo veci samej a prejudiciálne otázky

9 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že žalované v konaní vo veci samej majú svoje záhradné centrá otvorené pre verejnosť sedem dní v týždni. Pelckmans, ktorá sa domnievala, že tieto praktiky porušujú článok 8 a nasl. LHO, podala návrh na Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Obchodný súd v Antverpách), aby im nariadil skončiť tieto praktiky a zosúladiť ich konanie s požiadavkou dodržať jeden deň voľna týždenne.

10 Na tomto súde žalované v konaní vo veci samej namietajú proti žalobe podanej Pelckmans, pričom uvádzajú, že ustanovenia, na ktoré odkazuje LHO, porušujú právne predpisy Európskej únie, najmä smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, s. 22), ako aj články 10 a 11 belgickej ústavy.

11 Pred rozhodnutím vo veci samej položil Rechtbank van koophandel te Antwerpen 27. októbra 2011 jednak dve prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru týkajúce sa výkladu smernice o nekalých obchodných praktikách, ako aj článkov 34 ZFEÚ, 35 ZFEÚ, 49 ZFEÚ a 56 ZFEÚ a jednak prejudiciálnu otázku na Grondwettelijk Hof (Ústavný súd).

12 Svojím uznesením Pelckmans Turnhout (C-559/11, EU:C:2012:615) Súdny dvor odpovedal na prvú prejudiciálnu otázku a prvú časť druhej prejudiciálnej otázky, že „smernica [o nekalých obchodných praktikách]… sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatňuje na vnútroštátnu právnu úpravu, o akú ide vo veci samej, ktorá nesleduje účel týkajúci sa ochrany spotrebiteľov“. Pokiaľ išlo o druhú časť druhej otázky, Súdny dvor ju považoval za zjavne neprípustnú z dôvodu, že [Rechtbank van koophandel te Antwerpen] neposkytuje dostatočné vysvetlenie dôvodov, prečo sa domnieva, že výklad dotknutých ustanovení ZFEÚ je potrebný na účely vyriešenia sporu vo veci samej, a neposkytol žiadne vysvetlenie, pokiaľ ide o súvislosť medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou na uvedený spor.

13 Grondwettelijk Hof rozhodujúci o predbežnej otázke o ústavnosti rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania o nasledujúcej otázke:

„Má sa zásada rovnosti zakotvená v článku 6 ods. 3 [ZEÚ] a v článkoch 20 a 21 Charty… v spojení s článkami 15 a 16 Charty… a článkami [34 ZFEÚ až 36 ZFEÚ, 56 ZFEÚ a 57 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave, aká je stanovená v článkoch 8, 9, 16 a 17 [LHO], pretože povinnosť dodržiavať jeden deň voľna v týždni, ktorú tento zákon obsahuje:

— sa neuplatní na obchodníkov na železničných staniciach alebo v prevádzkových jednotkách verejných prepravných spoločností ani na predaj na letiskách a v prístavoch, ktoré slúžia na medzinárodný cestovný ruch, a neuplatní sa ani na predaj na čerpacích staniciach alebo v prevádzkových jednotkách v oblasti diaľnic, ale uplatní sa na obchodníkov, ktorí sú usadení na iných miestach,

— sa neuplatní na obchodníkov, ktorí predávajú tovary ako noviny, časopisy, tabakové výrobky a potreby pre fajčiarov, telefónne karty a produkty štátnej lotérie, nosiče audiovizuálnych diel a videohier, ako aj zmrzlinu, ale uplatní sa na obchodníkov, ktorí ponúkajú iné tovary,

— sa uplatní len na maloobchod, teda v prípade podnikov, ktoré sa zaoberajú predajom spotrebiteľovi, ale neuplatní sa na iných obchodníkov,

— znamená prinajmenšom pre obchodníkov, ktorí svoju činnosť vykonávajú prostredníctvom fyzicky existujúceho predajného miesta s priamym kontaktom so spotrebiteľom, podstatne väčšie obmedzenie než pre obchodníkov, ktorí svoju činnosť vykonávajú prostredníctvom obchodovania cez internet alebo prípadných iných foriem zásielkového predaja?“

O právomoci Súdneho dvora

14 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa zásady rovnosti a nediskriminácie nachádzajúce sa v článkoch 20 a 21 Charty v spojení s článkami 15 a 16 Charty a článkami 34 ZFEÚ až 36 ZFEÚ, ako aj článkami 56 ZFEÚ a 57 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ako je LHO, ktorá s niekoľkými výnimkami zakazuje obchodníkom mať otvorený obchod sedem dní v týždni s tým, že im ukladá povinnosť mať jeden deň v týždni zatvorené.

15 Nemecká vláda a Európska komisia dospeli k záveru, že Súdny dvor nemá právomoc na zodpovedanie tejto otázky z toho dôvodu, že vnútroštátne rozhodnutie neobsahuje žiadny prvok dovoľujúci dospieť k názoru, že predmet sporu v konaní vo veci samej má prepojenie s právom Únie.

16 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa článku 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora musí návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahovať uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislostí, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a svojou právnou úpravou uplatniteľnou vo vnútroštátnom konaní. Toto uvedenie dôvodov, ako aj zhrnutie relevantných faktov vyžadovaných podľa článku 94 písm. a) tohto poriadku musí umožniť Súdnemu dvoru overiť okrem prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho rozhodnutia aj svoju právomoc odpovedať na položenú prejudiciálnu otázku.

17 V tejto súvislosti treba taktiež pripomenúť, že rozsah pôsobnosti Charty je s ohľadom na konanie členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie (rozsudok Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 17).

18 Toto ustanovenie potvrdzuje ustálená judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (pozri rozsudok Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 19 a citovanú judikatúru).

19 Toto vymedzenie rozsahu pôsobnosti základných práv Únie má oporu okrem iného vo vysvetleniach k článku 51 Charty, ktoré sa v súlade s článkom 6 ods. 1 tretím pododsekom ZEÚ a článkom 52 ods. 7 Charty musia zohľadniť pri jej výklade. Podľa uvedených vysvetlení „povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie“ (rozsudok Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 20).

20 Z toho vyplýva, že ak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samy osebe túto právomoc založiť (pozri v tomto zmysle uznesenie Currà a i., C-466/11, EU:C:2012:465, bod 26, ako aj rozsudok Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 22).

21 Tieto úvahy zodpovedajú úvahám, z ktorých vychádza článok 6 ods. 1 ZEÚ, podľa ktorého ustanovenia Charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie, ktoré sú vymedzené v Zmluvách. Rovnako Charta podľa svojho článku 51 ods. 2 nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec jej právomocí ani nezakladá žiadnu novú právomoc, ani úlohu pre Úniu a ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v Zmluvách (pozri rozsudky McB., C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, bod 51; Dereci a i., C-256/11, EU:C:2011:734, bod 71, ako aj Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, bod 23).

22 Rozhodnutie vnútroštátneho súdu neobsahuje žiadny konkrétny prvok umožňujúci dospieť k záveru, že právna situácia vo veci samej patrí do rozsahu pôsobnosti práva Únie.

23 Toto rozhodnutie, ako aj písomné pripomienky predložené Súdnemu dvoru vôbec nepreukazujú, že prejednávaný spor obsahuje prvky, ktoré by súviseli so situáciami upravenými ustanoveniami Zmluvy, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd.

24 V každom prípade, pokiaľ ide o uplatnenie článkov 34 ZFEÚ až 36 ZFEÚ v oblasti voľného pohybu tovaru, na ktoré odkazuje tento súd, je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor už opakovane rozhodol, že tieto ustanovenia sa neuplatňujú na vnútroštátnu právnu úpravu v oblasti otváracieho času obchodov, ktorá je namierená na všetky dotknuté hospodárske subjekty vykonávajúce činnosti na území členského štátu a ktorá sa z právneho aj zo skutkového hľadiska rovnakým spôsobom týka predaja domácich výrobkov, ako aj výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov (pozri najmä rozsudky Punto Casa a PPV, C-69/93 a C-258/93, EU:C:1994:226, bod 15, ako aj Semeraro Casa Uno a i., C-418/93 až C-421/93, C-460/93 až C-462/93, C-464/93, C-9/94 až C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 a C-332/94, EU:C:1996:242, bod 28).

25 Rovnako, pokiaľ ide o články 56 ZFEÚ a 57 ZFEÚ upravujúce oblasť slobodného poskytovania služieb, na ktoré tiež odkazuje vnútroštátny súd, stačí konštatovať, že predmetná právna úprava je uplatniteľná na všetky hospodárske subjekty vykonávajúce svoje činnosti na vnútroštátnom území, že jej predmetom nie je úprava podmienok týkajúcich sa poskytovania služieb dotknutých podnikov a že všetky obmedzujúce účinky, ktoré by mohla mať na slobodné poskytovanie služieb, sú príliš neisté a príliš nepriame na to, aby sa povinnosť, ktorú stanovuje, mohla považovať za spôsobilú obmedziť túto slobodu (pozri analogicky rozsudok Semeraro Casa Uno a i., EU:C:1996:242, bod 32).

26 Zo všetkých týchto vyššie uvedených úvah vyplýva, že právomoc Súdneho dvora poskytnúť výklad ustanovení Charty, ktoré uvádza vnútroštátny súd, nie je založená.

27 Za týchto okolností treba konštatovať, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na otázku položenú Grondwettelijk Hof.

O trovách

28 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na prejudiciálnu otázku, ktorú položil Grondwettelijk Hof (Belgicko).

Podpisy